

In hun kunst hebben beiden naar de antiëken geëken, maar alleen om het gevondene in zich op te nemen en het daarna als deel van hun persoonlijkheid in hun werk te leggen. Voor directe navolging zijn zij beiden te zeer zelfstandig.

Donatello, die steeds nog zoeken moest naar goede gegevens waaruit hij leeren kon hoe een lichaam moest worden gemodelleerd, nam zich vaak de Ouden tot voorbeeld die zulke volmaakt-schoone lichaamsvormen hadden nagelaten. Maar verder dan bestudeeren ging hij nooit. Hij nam niet, als Nicola Pisano vroeger gedaan had, figuren geheel en al over.

Donatello heeft het klassieke schoonheids-ideaal pogen te vereenigen met de uitdrukking van een karakter, een persoonlijkheid. Niet het Grieksche beeld in haar onpersoonlijke volmaaktheid was hem het hoogste, doch het weergeven van een individu, schoon, maar tevens menschelijk, met persoonlijke eigenschappen behebt.

In het Bargello te Florence, het museum waar een schat van beelden is bewaard, kunnen we verschillende stadia van zijn kunst bewonderen. Daar staat voor ons de jonge marmeren „David” van 1411, waarvoor misschien een zijner medegezellen tot model gediend heeft. Een Florentijnsch jongeling is het tenminste, zwierig en elegant, met al de charme van jeugd. De traditioneele kroon en harp der gothiek heeft deze „David” afgelegd. Een zorgeloosheid schijnt te spreken uit geheel zijn persoonlijkheid. De zware taak van den bestrijder der Philistijnen is hem geheel vreemd.

Grootër is Donatello in een beeld van 1416, den St. Joris, waarin hij het ideaal zijner jongelingsjaren schijnt te hebben uitgedrukt. Dit beeld maakt een machtigen indruk van kracht, moed en zelfbewustheid, gepaard aan een zeldzaam schoonen lichaamsvorm. De dertigjarige beeldhouwer heeft hier het volle meesterschap bereikt.

En toch, nog liever zien we misschien naar den bronzen „David” dien hij op ongeveer vier en vijftig jarigen leeftijd vervaardigde, omstreeks 1440, en die in zijn reine naaktheid naast een Grieksch beeld gesteld mag worden. Evenals Donatello's tijdgenooten dit deden, zullen ook wij het er gelijkwaardig aan achten.

En niemand ontkomt aan de bekoring die zijn relief, den S. Giovannino, uitoefent. Hoe levend en kinderlijk ernstig is dat jongetje, een kind zooals we het misschien straks op straat tegen zullen komen.

Een ander kind in die zaal getuigt van een andere geestesgesteldheid, het is het beeldje van een dansend, naakt satertje. Hier spreekt dus de invloed van de Oudheid, waardoor Donatello dergelijke dartele figuren weer in de wereld der kunst deed herleven.

Uit zijn eersten tijd, tusschen zijn twintigste en dertigste jaar, is er meer werk van Donatello. Aan den buitenkant van Or S. Michele aanschouwen we zijn Marcus-beeld van 1412. De hooge, schemerlichte ruimte van den